Відкласти старт? Такого ще не було жодного разу протягом їхньої галактичної експедиції!

Сот явно нервував. Мішки нижніх кінцівок то набухали, то зморщувались, і його тіло то здіймалося вгору, то опускалося майже до самісінької підлоги. Велике переднє око випромінювало невдоволення.

— Та ти усвідомлюєш, чого вимагаєш?

— Я не вимагаю, я прошу.— Юний Рей затягнув плівкою око, щоб не бачити, як гнівається старий мудрий Сот.

— Тобі відомо, що ми закінчили свою програму дослідження Землі, і ресурси, призначені на це, вичерпано?

— Так.

— А про те, що контакти із землянами перенесено на майбутнє — не забув?

— То чому ж ти всупереч логіці домагаєшся відстрочки старту?

Реєві почулося вагання в голосі старого вченого.

— Я прошу тільки сім земних годин,— благально промовив Рей, подавшись уперед,— тільки сім.

— Чому сім?

— Поясню. Мій об'єкт уночі залишається просто неба, і — чи спить, чи не спить — мозок його випромінює такі химерні образи, таку мозаїку зримих, кольорових абстракцій, що, коли я побачив їх на екрані, моє тіло

від напруги естетичних емоцій набрало форми кулі. Я хочу зафіксувати одну його ніч — це п'ять годин. Плюс дві години польоту на Землю й назад.

— Я завжди був проти того, щоб до складу експедиції включати митців,— зауважив Сот, полинувши понад підлогою каюти.— Ви далекі від розуміння дисципліни, цілеспрямованості...

Уже те, що Сот почав рівномірно рухатись в невеликому просторі каюти, викликало в Рея надію, і молодий митець розпочав обережний наступ:

— Коли б мудрий Сот знав, яке обдарування у того токійця! Його композиції вражають несподіваним поєднанням небачених форм, дивовижними кольоровими спектрами, що викликають незбагненні каскади відчуття.

Сот осудливо похитнувся:

— "Незбагненні каскади..." Якщо на цьому світі і є щось незбагненне, то це твоє, Рею, пишномовство. Чому б не сказати просто: його композиції справляють сильне враження?

— Я розумію, мудрий Соте... — Рей блаженно затягнув плівкою око: раз уже Стерновий встряв у дискусію, значить, поступиться.

— А я не розумію,— перебив Сот.— В цьому найбільшому місті планети ми зробили мільйони фіксацій роботи мозків, і цей ваш феномен також зафіксований. Матеріалу для досліджень досить, програму виконано. А затримуватися в районі Землі через якісь суб'єктивні уподобання ми не можемо.

Рей болісно закліпав оком. О, впертість учених! їм тільки Програма, Число, Функція, Індекс... Невже він не зможе ще раз навідатись у Токіо?

Мільйони фіксацій... Але ж його, як митця, цікавить художнє мислення, думання образами, а цей токієць... Яка інтенсивна уява! В його черепній коробці — фантасмагорія образів, барвистий світ, який прагне втілення. Але ця людина чомусь не бере до рук ані пензля, ані інструментів для обробки каменю чи металу. Бродить вулицями шумливого міста, неначе чогось шукає. А коли настає піч, прямує до одного з найбільших приміщень, де люди милуються тінями, і сідає на лапочці проти входу — розглядає великі малюнки і жде, поки вийдуть останні глядачі. Дивовижні образи снуються в його голові. А коли, прославши газету, він лягає на тій лавці, заплющує очі і в такий спосіб відокремлюється від свого велетенського міста,— отоді його уява розгортається без жодних перепон!

Саме в таку пору Рей настроїв детектора на частоту його біохвиль і одразу ж зрозумів: натрапив на щось виняткове. Для його мистецької натури це було відкриття, одкровення. Але він не встиг повністю зафіксувати роботу мозку, і тепер міг це зробити тільки протягом останньої ночі, яка вже котиться до Японських островів. Для Рея цей запис був би найкращим виловом у бездонному космічному океані.

Як же вплинути на Сота? Може, дати йому той випадковий запис?

Схвильований Рей зусиллям волі зменшив емоційну напругу, трохи врівноважився.

— Прошу вас, мудрий Соте, ознайомитись з оцим коротким записом. Тут не більше кількох хвилин.

— Давай,— перебив Сот. На його одутлому тілі виникло видовження і простяглось до Рея. Митець подав йому маленького кришталика, і Сот відразу притулив його до своєї конусовидної голови.

"Якщо цей запис не зачепить його,— думав Рей, дивлячись, як учений затяг плівкою око, щоб зосередитись,— тоді все пропало. Варто

йому натиснути стартову кнопку, і корабель назавжди залишить і Місяць, і Землю. Увесь екіпаж уже готовий... А коли то Науковий центр ухвалить нові контакти?"

Тим часом Сот переглядав стереоскопічний запис біохвиль токійського феномена. Він сприймав їх безпосередньо на головну сигнальну систему, і тіло його все більш округлювалось, набираючи форми кулі. Хоча це була добра ознака, Рей нервував. Не міг втриматись на місці і почав кружляти навколо Сота, як Місяць навколо цієї загадкової Землі.

Нарешті Сот розкрив своє око. Якусь мить учений дивився на Рея так, ніби вперше його побачив, а тоді сказав:

— Можеш відправлятися, даю тобі ті сім годин. Це справді феномен земної ноосфери.

Рей, буркнувши якусь подяку, буквально вилетів з каюти вченого. За хвилину він уже вмощувався у свій космічний човник, що поблискував на причальному козирку корабля. Поспішав, бо Токіо вже поринав у нічну тінь.

Спочатку на затемненій частині планети Рей побачив світлу цятку. З кожною хвилиною вона більшала, розросталася, і ось це вже осяйні пелюстки якоїсь квітки... Цікаво, який образ виник би в того токійця, якби він побачив своє місто з космосу... Зоряне скупчення? Симфонія світла і барв? Перламутрова стулка черепашки, викинута океаном на берег? Ні, в його мозку, певне, виникло б якесь зовсім несподіване порівняння.

Рея ще з першої зустрічі вразило це гігантське місто. На його рідній планеті зовсім немає міст на поверхні. Але тільки цією обставиною не можна пояснити того несподіваного хвилювання, яке охопило юного митця. Щось було звабливе у вигляді цього міста.

З висоти свого польоту Рей вдивлявся в яскраво прокреслені лінії вулиць, в темні плями садів, стрімкі призми його будинків, марно намагаючись визначити, вловити головний мотив цієї, створеної людьми, панорами...

Поминувши височенну вежу, що піднесла в небо гірлянди вогнів, Рей пішов на зниження. Серед моря будівель швидко знайшов те приміщення, де милуються тінями. А он і він— геніальний митець. Уже лежить на лавці. Чому він раніше ліг? Ще ж не пішли останні глядачі.

Рей ввімкнув приймача біохвиль, настроїв на й о г о частоту. Легко опустився на дах високого будинку, де оберталась велика куля, на золотистій поверхні якої то спалахували, то гасли різнобарвні ієрогліфи. Рея важко було помітити, зате він добре бачив і вулицю, по якій із шурхотом котилися лискучі машини, і хідник, побіля якого стояла й о г о лавка. Звідси добре видно розпластану постать художника — ноги простягнуті, одна рука лежить на грудях, друга звисла додолу.

Стривай, а чому не працює детектор?

Рей перевірив настройку, живлення,— усе в нормі, а на екранчику жодного сплеску. Дивина. Хіба в і н може не думати?

Перевів настройку на іншу частоту, спрямував у натовп.

Люди плавом пливли по хіднику — екран відразу ожив!

Не гаючи часу, Рей увімкнув літального апарата і за якусь хвилину опустився в глухій напівтемній вулиці, з якої непомітно влився в потік машин, тримаючись напоготові. Коли машини зупинялися і подовгу чекали, Реєві так і кортіло знятися й перелетіти, але це демаскувало б його; доводилось терпляче очікувати, поки ревне і рушить металева лавина.

"З висоти вуличний рух цього міста здається красивим,— думав Рей, — але тут, між машинами, цього не скажеш..."

Нарешті таки дістався. В і н лежав у тій же позі — ноги витягнуті, одна рука на грудях, друга звисає додолу, торкаючись пальцями асфальту.

Рей зупинив свою машину на відстані кількох метрів — звідси можна вести ідеальний запис роботи мозку. Головне ж — не порушити й о г о спокою... Але що сталося? На світному тлі екрану — жодного штриха, жодної точки, немає найменшого поруху! Й о г о мозок не працює!! Він мертвий...

Тим часом хтось із прохожих звернув увагу на незвичайну машину і ще більш незвичнішого її господаря. Почали збиратися цікаві. На того, мертвого, що лежав на лаві, ніхто й уваги не звернув, і це дуже здивувало Рея. Йому хотілось гукнути їм: "Плачте, ридайте! Вас усіх спіткало велике лихо: ви втратили генія, обдарування, яке не повториться ніколи!"

Якесь дивне почуття охопило Рея. Та коли крізь натовп, енергійно працюючи ліктями, до його апарата став пробиватися чоловік у зеленавій одежі, Рей спохватився — контакти ж заборонено! — і стартував по вертикалі. З глибини нічного неба бачив він задерті голови людей, зробив навіть кілька записів біохвиль, а тоді взяв напрямок до Місяця, де на нього чекали друзі по мандрах.

Поглядаючи на цю затишну планету, в голубизні якої мерехтів Токіо, Рей думав і ніяк не міг збагнути: чому така байдужість до генія? Він навіть не підозрював, що можна бути самотнім серед натовпу і бездомним серед громаддя споруд...